

Puhuttu sana pätee!

Saksalaiset työstökoneet

- Vuodesta 2020 tulee huolten vuosi
- Pääteemat ovat digitalisaatio ja kestävä kehitys

**VDW:n (Verein Deutscher Werkzeugmaschinenfabriken,
Saksan työstökonetehtaiden liitto) toimitusjohtaja Dr. Wilfried
Schäferin tiedoksianto koskien suunniteltua Tampereella
18.3.2020 järjestettävää AMB-lehdistötilaisuutta**

Arvoisat kuulijat,

kerron teille tänään saksalaisen ja maailmanlaajuisen
työstökoneteollisuuden nykytilasta ja esittelen teille Saksan
työstökonetehtaiden liiton toimintoja AMB-messuilla.

Kysynnän lasku vähentää tuotantoa vuonna 2020

Ala hyötyi vielä vuonna 2019 täysistä tilauskirjoista ja kapasiteetin
korkeasta käyttöasteesta. Se pystyi siksi saavuttamaan
tuotantotuloksen, joka jäi vain prosentin edellisvuoden lähes
ennätysalustasesta tasosta. Tilaukset hupenivat kuitenkin vuoden

mittaan niin, että kapasiteetin käyttöaste laski edellisvuoden 93,9 prosentista tämän vuoden tammikuun 81,9 prosenttiin. Jo vuoden 2018 jälkipuoliskolla alkanut kysynnän väheneminen kiihtyi vuonna 2019. Kaksinumeroinen yli viidenneksen suuruinen vähennys – kokoluokka on sama niin kotimaisen kuin ulkomaisenkin kysynnän osalta – ennakoi myös vuoden 2020 tuotantotulosta. Odotettavissa on 18 prosentin pudotus. Viime vuosina kukoistanut ala ei ole kokenut tällaista pitkään aikaan.

Tämänhetkinen syklisen taloustaantumän, autoteollisuuden rakennemuutoksen ja kauppastrategisesti motivoitujen turbulenssien yhdistelmä yhdessä koronaviruksen aiheuttamien ongelmien kanssa heikentävät investointihalukkuutta maailmanlaajuisesti. Pääomasijoitukset noussevat Oxford Economicsin arvioiden mukaan kuluvan vuoden aikana alle yhden prosentin. Tilanne on paljon parempi vain pienillä markkina-alueilla, kuten Vietnämässä, Thaimaassa, Slovakiassa, Unkarissa ja Puolassa. Ne eivät kuitenkaan pysty mitenkään kompensoimaan suurten ostajien, kuten Kiinan, Yhdysvaltojen, Italian ja Ranskan varovaisuutta. Tästä seuraa, että kaikki saksalaisen työstökoneteollisuuden tunnusluvut päättyvät tänä vuonna vahvasti miinukselle: tuotanto, vienti, tuonti ja kulutus.

Nopeaa elpymistä ei ole näköpiirissä

Laskukaudelle ei näy Saksan teollisuudessa loppua.

Teollisuustuotanto laskee Oxford Economicsin mukaan

entisestään. Vain lentokoneteollisuus ja muu ajoneuvoteollisuus autoteollisuutta lukuun ottamatta odottavat jopa yli kolmen prosentin kasvua. Tär-keimpien asiakasalojen käyttöinvestoinnit pysähtyvät. Työstökoneiden kysynnän odotetaan laskevan vuoden 2020 alun pienestä laskusta jopa viidennekseen.

Markitin ostopäällikköindeksi on varhainen tulevan kehityksen indikaattori. Se osoitti vuoden lopulla jo pientä vakiintumista, mutta koronavirus ja muut suuret epävarmuustekijät ovat muuttaneet tilannetta huomattavasti. Tällä hetkellä käyrä osoittaa kaikkialla maailmassa jyrkästi alaspäin. Saksalaiset sisäänostajat ovat kuitenkin vielä toiveikkaita.

Toisin kuin aiempien laskukausien kohdalla nyt ei voida luottaa siihen, että tilanne paranisi nopeasti. Työstökoneteollisuus saanee vasta vuoden jälkipuoliskolla lisää tilauksia, mikä ei kuitenkaan vielä riitä kääntämään kurssia parempaan. Tuotanto elpyy siis hitaasti, ja kestää vielä kauan ennen kuin menneiden vuosien tasolle päästään.

Kansainvälisten kauppapoliittisten myrskyjen laantumisesta olisi hyötyä, sillä ne ovat merkittävä kysynnän laskun taustalla oleva syy ja aiheuttavat asiakkaissa suurta epävarmuutta. Brexit, USA–Kiina, Venäjän sanktiot, Iran jne. – näistä avainsanoista puhutaan paljon, mutta ongelmat eivät tunnu ratkeavan. Tuotteiden

valmistajina emme juurikaan pysty vaikuttamaan näihin poliittisiin tekijöihin.

Viime viikkoina tähän kaikkeen on oman lisänsä tuonut koronavirus. Se on vaikuttanut suuresti Kiinan teollisuuteen. Kansainvä-liset arvo- ja toimitusketjut ovat kokeneet kovia. Tämä näkyy erityisesti autoteollisuudessa ja siihen liittyvillä teollisuudenaloilla. On vielä liian aikaista arvioida, mitä tämä tarkalleen ottaen tarkoittaa maailmantalouden, Saksan teollisuuden ja oman alamme näkökulmasta. Kiinan merkitys työstökoneteollisuuden toimittajana on varsin pieni. Ennakoitavissa on kuitenkin, että työstökoneteollisuuden suuren markkina-alueen Kiinan jo muutenkin heikko kysyntä kärsii lisää. Italia on saksalaisten valmistajien kolmanneksi tärkein markkina-alue ja toimittaja. Siellä koronaviruksen aiheuttama sairaus on koetellut erityisesti pohjoisen vahvaa talousaluetta. Tällä-kin on vaikutuksensa bilateraaliseen työstökonekauppaan.

Alan tärkeimpänä prioriteettina on tällä hetkellä työpaikkojen säilyminen. Ala työllisti vuonna 2019 keskimäärin 73 750 henkeä, mikä oli hieman edellisvuotta enemmän. Vuodenvaihteessa määrä oli kuitenkin laskenut joulukuuhun 2018 verrattuna 2,6 prosenttia. Ammattitaitoiset työntekijät ovat kuitenkin alan kehityksen ehdoton edellytys. Siksi VDW kiittääkin Saksan hallituksen päätöstä pidentää lyhennetyn työajan käyttömahdollisuutta 12 kuukaudesta 24 kuukauteen.

Saksalais-suomalainen työstökonekauppa taantuu

Saksa on 27 prosentin osuudellaan suomalaisen teollisuuden työstökoneiden tärkein toimittaja. Vienti on kuitenkin heikentynyt viime vuoden aikana kolmanneksen kahden erittäin hyvän vuoden jälkeen. Työstökoneita vietiin Suomeen noin 46,5 miljoonan euron arvosta. Kyse oli lähinnä laserteknologiasta ja sorveista sekä osista ja tarvikkeista. Saksa on puolestaan Suomen toiseksi tärkein työstökoneiden markkina-alue Yhdysvaltojen jälkeen ja ennen Italiaa, Kiinaa ja Isoa-Britanniaa. Suomi toimitti vuonna 2019 Saksaan noin 14 miljoonan euron arvosta koneita, ennen kaikkea meistokoneita sekä osia ja tarvikkeita. Tämä oli 13 prosenttia aiempaa vähemmän.

Digitalisaatio tehostaa tuotantoa

Työstökoneteollisuus ei kuitenkaan olisi työstökoneteollisuutta, jos se ei tekisi kaikkea luodakseen jotakin uutta. Ajankohtainen keskustelu digitalisaatiosta ja ilmastonsuojelusta saattaa kantaa hedelmää. Se auttaa kääntämään katseen kohti teknisesti toteutettavissa olevia toimenpiteitä, joiden avulla voidaan saavuttaa EU-komission Green Deal -ohjelmassa määritellyt kunnianhimoiset CO₂-päästötavoitteet.

Digitaalinen verkostoituminen on kuitenkin tulevaisuudessa tärkein muutosvoima. Se mahdollistaa uusia liiketoimintamalleja ja

edustaa aluetta, jolla voidaan luovasti ajattelemalla saada vielä paljon aikaan.

Eurooppalainen työstökoneliitto Cecimo on ilmoittanut, että vain viisi prosenttia alan pienistä ja keskisuurista yrityksistä on verkottanut laitteensa, tehtaansa ja järjestelmänsä kattavasti. Ja vain joka kolmas yritys olisi vasta tekemässä tai aikeissa tehdä niin. Tämä osoittaa, kuinka paljon mahdollisuuksia asiaan liittyy.

Tuotannon tehostaminen raivaa tietä kiertotaloudelle ja tukee kestäväää taloutta. Ohjaustekniikalla on suuri merkitys kokonaisvaltaisen automaattisen viestinnän kehittämisessä. Langaton mahdollisuus käyttää reaaliaikaista tietoa on avainasemassa valmis-tusprosessien ja kapasiteetin sekä energian ja raaka-aineiden käytön optimoinnissa. Esimerkiksi digitaalisten kaksosten avulla voidaan optimoida tuotteita ja niiden ominaisuuksia ja jopa kokonaisia tuotantoprosesseja etukäteen. Kun simulaatiot optimoivat NC-ohjelmia ja tuotantostrategioita, resursseja voidaan säästää monin tavoin ja kiertotalouden suunnittelu etenee.

Tällä hetkellä erityisesti ennakoiva ylläpito tuo selkeitä taloudellisia ja ekologisia etuja. Se heijastuu pidempinä koneiden ja laitos-ten käyttöaikoina. Cecimon mukaan digitalisaatio vähentää myös koneiden kokonaisseisonta-aikaa 30–50 prosenttia ja pidentää samanaikaisesti niiden käyttöikää 20–40 prosenttia. Vaikeina aikoina tällaiset asiat ovat asiakkaille

entistä tärkeämpiä, ja he ovat myös valmiita maksamaan paremmista vaihtoehdoista.

Työstökone takaa kestävän tuotteen

Pääomahyödykkeet ja siten myös työstökoneet ovat tämän päivän megateeman, kestävän kehityksen, lippulaivatuotteita. Saksassa valmistetut työstökoneet kuuluvat nykyään kestävimpiin tuotteisiin kautta aikojen. Voimme sanoa tämän hyvin itsevarmasti. Sen osoittaa nimittäin jo koneiden pitkä käyttöikä. Kaikille koneiden komponenteille on jo kauan ollut tarjolla varaosia. Toimittajat takaavat ohjauskomponenteille ohjelmistopäivityksiä pitkäksi ajaksi eteenpäin. Työstökoneita huolletaan tai myydään käytettynä edelleen ennemmin kuin poistetaan käytöstä loppuun kuluneina. Tämä tarkoittaa koneille toista tai jopa kolmatta elämää. Kun ne viimein romutetaan, lähes kaikki materiaalit voidaan kierrättää tai hyödyntää muutoin, koska ne ovat niin laadukkaita, että ne voidaan käyttää uudelleen. Ja ennen kaikkea koneiden tuottavuus on erittäin hyvä. Niinpä jokainen yksittäinen osa valmistetaan energia- ja resurssitehokkaasti.

Valmistajat kiinnittävät konekomponenttien optimoinnin ohella paljon huomiota käyttövaiheen energiankulutukseen. Tuotannon CO₂-taseeseen vaikuttavat muun muassa käytetyt raaka-aineet sekä sähkön- ja väliaineiden kulutus. Valmistajat kehittelevät siksi muun muassa ohjelmistoja, jotka vähentävät leikkuu- ja muun jätteen määrää. Yhdessä uusien laitteistojen kanssa väliaineiden

kulutusta voitaisiin näin vähentää jopa 70 prosenttia.

Työstöprosessissa voidaan parantaa myös prosessin tehokkuutta, kun esimerkiksi jälkikäsittelyn kaltaisia työvaiheita voidaan jättää pois.

Vaikka työstökoneet ovat jo nyt erittäin kestäviä, ne ovat aivan arvoketjun alussa ja ovat tavallaan kestävä kiertoalouden avaintekijöitä. Niiden avulla me voimme ja meidän pitää alana olla mukana muokkaamassa tuotantoprosesseja mielekkäästi taloudellisemmiksi ja ekologisemmiksi ja kehittää sitä kautta kilpailukykyämme tulevaisuutta ajatellen.

Työstökone voi teollisen tuotannon ydinkomponenttina tehdä tässä osansa. Oma aloitteellisuutemme ja alan tiivis yhteistyö tuotantoteknisen tutkimuksen kanssa tuottaa paljon uusia ideoita, jotka konkretisoituvat kestävinä tuotteina ja tehokkaina prosesseina. Emme voi kuitenkaan tuudittautua siihen, että nämä yksittäiset tekijät kompensoisivat tuotannon vähenemistä.

Kiitos mielenkiinnostanne!